

Simona Ferencčíková

MODIFIKÁCIE TRESTNÝCH SADZIEB TRESTU ODŇATIA SLOBODY

Úvod

Trest odňatia slobody ako jeden z najprísnejších druhov trestnoprávných sankcií sa v hierarchii trestov chápe aj ako *ultima ratio*, teda ako krajné riešenie, z čoho možno vyvodit' záver, že by mal byť ukladaný len v takých prípadoch, kedy iné druhy trestov, chápané ako miernejšie riešenie, nestačia na dosiahnutie účelu trestu. Trest odňatia slobody ako univerzálny druh trestu možno uložiť za každý spáchaný trestný, čo v konečnom dôsledku vyplýva aj zo samotnej skutočnosti, že v osobitnej časti Trestného zákona sú určené pre každý trestný čin iba trestné sadzby trestu odňatia slobody. Trestné sadzby trestu odňatia slobody stanovené v osobitnej časti Trestného zákona však môžu byť ďalej modifikované, a to prostredníctvom ustanovení všeobecnej časti Trestného zákona. Popri treste odňatia slobody možno uložiť akýkoľvek iný druh trestu s výnimkou dvoch druhov trestov, a to trestu domáceho väzenia a trestu povinnej práce, čo explicitne vyplýva z ust. § 34 ods. 7 Tr. zák.

Trestné sadzby trestu odňatia slobody

Platný Trestný zákon¹ rozlišuje trest odňatia slobody na dobu určitú, a to najviac na dvadsaťpäť rokov a trest odňatia slobody na doživotie². V súčasnosti má trest odňatia slobody³ tri podoby, a to:

¹ Zákon č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

² § 46 zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon.

³ Historickým kontextom trestu odňatia slobody sa venuje R. Jáger, *Dictatorship and discrimination, and its consequences in law during war to the Slovak republic* [in:] *Právni a ekonomické problémy súčasnosti III*, Ostrava 2007, s. 5–15, 100.

1. trest odňatia slobody, ktorého výkon bol podmiennečne odložený alebo podmiennečne odložený s probačným dohľadom;
2. nepodmiennečný trest odňatia slobody;
3. trest odňatia slobody na doživotie.

V platnom Trestnom zákone majú prevahu tzv. relatívne určité sankcie, ktoré sú vymedzené dolnou a hornou hranicou trestnej sadzby, v rámci ktorej potom súd ukladá konkrétnu výmeru, čo platí aj pre trest odňatia slobody. Horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody je určená vždy, dolná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody môže absentovať. Hmotnoprávny význam určenia dolnej a hornej hranice trestnej sadzby trestu odňatia slobody spočíva v diferenciacii základných kategórií trestných činov- prečinov a zločinov, ako aj subkategórie obzvlášť závažných zločinov, ktorá determinuje aplikáciu ustanovení Trestného zákona.

Podľa určenej trestnej sadzby sa potom posudzuje typový stupeň závažnosti a prísnosť trestnosti daného trestného činu pre spoločnosť. Rozpätie medzi dolnou a hornou hranicou trestu odňatia slobody dáva priestor na konkretizáciu typového stupňa závažnosti trestného činu a pre zohľadnenie všetkých hľadísk uvedených v ust. § 34 ods. 4 Tr. zák., ktoré sú rozhodujúce pre individualizáciu trestu vo vzťahu ku konkrétnemu páchatelovi a konkrétnemu činu⁴.

Horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody môže byť určená všeobecne na 25 rokov, alebo osobitne, kedy je určená vždy pri tom ktorom trestnom čine v osobitnej časti Trestného zákona. Horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody, a teda aj najvyššie dovolená výmera trestu odňatia slobody, je stanovená maximálne na 25 rokov, pričom v žiadnom prípade nesmie byť táto hranica prekročená, a to ani pri ukladaní úhrnného či súhrnného trestu, ani pri ukladaní ďalšieho trestu či náhradného trestu⁵ (podľa ust. § 57 ods. 3 Tr. zák.). Ako už bolo uvedené, dolná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody môže absentovať, takže najnižšia dovolená výmera trestu odňatia slobody nie je v Trestnom zákone stanovená. Nepriamo by sme ju však mohli vyvodiť z ust. § 53 ods. 4 Tr. zák., v rámci ktorého je upravená premena trestu domáceho väzenia na nepodmiennečný trest odňatia slobody v prípade, ak odsúdený neplní svoje povinnosti špecifikované v odseku 2 predmetného ustanovenia. V takomto prípade sa ustanovuje pravidlo premeny, že dva dni nevykonaného trestu domáceho väzenia sa rovnajú jednému dňu nepodmiennečného trestu odňatia slobody. Podobne v ust. § 55 ods. 4 Tr. zák. je upravená premena trestu povinnej práce na

⁴ E. Burda, J. Čentěš, J. Kolesár, J. Záhora *et al.*, *Trestný zákon. Všeobecná časť, Komentár. I.* Diel. 1. vydanie, Praha 2010, s. 328.

⁵ Bližšie sa ukladaníu peňažného trestu venuje R. Jáger, *Politickí zbohatlíci v Slovenskej republike vojnového obdobia* [in:] *Pocta Stanislavu Balíkovik 80. Narodeninám, zborník vedeckej konferencie*, Plzeň 2008, s. 130–139, 477.

nepodmienečný trest odňatia slobody v prípade, ak odsúdený v čase výkonu trestu povinnej práce nevedol riadny život alebo zavinene nevykonával práce v určenom rozsahu, alebo nesplnil uložené obmedzenia alebo povinnosti. V takomto prípade sa ustanovuje pravidlo premeny, že za každé dve hodiny nevykonanej práce sa nariadi jeden deň nepodmienečného trestu odňatia slobody. Práve z uvedenej premeny alternatívnych trestov ku krátkodobým trestom odňatia slobody na samotný nepodmienečný trest odňatia slobody možno vlastne vyvodiť najnižšiu jeho výmeru, ktorou je v podstate jeden deň.

Hornú a dolnú hranicu trestnej sadzby trestu odňatia slobody možno znižovať, resp. zvyšovať buď v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby v osobitnej časti Trestného zákona, alebo mimo tohto rámca. V rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby možno zvyšovať dolnú hranicu trestnej sadzby uvedenej v osobitnej časti Trestného zákona pri aplikácii ust. § 38 ods. 4 Tr. zák., ust. § 38 ods. 5 Tr. zák. a ust. § 38 ods. 6 Tr. zák. V rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby možno znižovať hornú hranicu trestnej sadzby uvedenej v osobitnej časti Trestného zákona pri aplikácii ust. § 38 ods. 3 Tr. zák.

Mimo rámca zákonom ustanovenej trestnej sadzby možno znižovať dolnú hranicu trestnej sadzby uvedenej v osobitnej časti Trestného zákona len pri aplikácii ust. § 39 Tr. zák., pričom nevyhnutne je potrebné zohľadniť najmä odsek 3 a 4 predmetného ustanovenia. Mimo rámca zákonom ustanovenej trestnej sadzby možno zvyšovať hornú hranicu trestnej sadzby uvedenej v osobitnej časti Trestného zákona len pri aplikácii ust. § 41 ods. 2 Tr. zák. a § 42 Tr. zák., ktoré upravujú ukládanie úhrnného a súhrnného trestu pri použití tzv. asperačnej zásady.

Pod zákonom ustanovenou trestnou sadzbou v osobitnej časti Trestného zákona je pritom potrebné rozumieť trestnú sadzbu uvedenú v osobitnej časti Trestného zákona pri jednotlivých trestných činoch a nie novovytvorenú trestnú sadzbu po aplikácii príslušných odsekov § 38 Tr. zák.⁶

Poľahčujúce a priťažujúce okolnosti

Poľahčujúce a priťažujúce okolnosti sú teóriou trestného práva zaradované ku skutočnostiam, ktoré významným spôsobom determinujú individualizáciu trestu. *Ex lege* majú výrazný vplyv na výber druhu trestu a výmeru trestu, keďže v dôsledku ich správneho zistenia a určenia súdom budú modifikovať hranice trestných sadziieb⁷. Poľahčujúce a priťažujúce okolnosti sú taxatívne vymedzené v ust. § 36 Tr. zák. a ust. § 37 Tr. zák., čo je rozdiel oproti predchádzajúcej práv-

⁶ E. Burda, J. Čentéš, J. Kolesár, J. Záhora *et al.*, *op. cit.*, s. 329.

⁷ K tomu pozri aj O. Samaš, H. Stiffel, P. Toman, *Trestný zákon. Stručný komentár*, Bratislava 2006, s. 85.

nej úprave obsiahnutej v Trestnom zákone č. 140/1961 Zb., kedy boli uvedené len demonštratívne. Vychádzajúc zo súdnej praxe možno povedať, že najčastejšie vyskytujúcimi sa príťažujúcimi okolnosťami, ktoré sú posudzované pri rozhodovacej činnosti súdu, či už trestným rozkazom alebo rozsudkom, sú predovšetkým príťažujúce okolnosti podľa ust. § 37 písm. h) Tr. zák., teda spáchanie viacerých trestných činov (súbeh) a ust. § 37 písm. m) Tr. zák., teda odsúdenie za predchádzajúci trestný čin (recidíva).

Povinnosťou každého súdu je pri určovaní druhu trestu a jeho výmery prihliadnuť na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich a príťažujúcich okolností, čo explicitne vyplýva z ust. § 38 ods. 2 Tr. zák. Z uvedeného ustanovenia zároveň vyplývajú dva kardinálne pojmy, a to pomer a miera závažnosti.

Pomer poľahčujúcich okolností a príťažujúcich okolností predstavuje vzájomný pomer vyjadrený aritmeticky, matematický pomer, stanovený na základe zistených a preukázaných skutočností. Tento pomer determinuje znižovanie hornej hranice a zvyšovanie dolnej hranice trestnej sadzby. Podľa ust. § 38 ods. 3 Tr. zák. sa znižuje horná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu, ak prevažuje pomer poľahčujúcich okolností. Podľa ust. § 38 ods. 4 Tr. zák. sa zvyšuje dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu, ak prevažuje pomer príťažujúcich okolností.

Trestná sadzba pritom predstavuje trestnú sadzbu trestu odňatia slobody určenú v osobitnej časti Trestného zákona, ale aj trestné sadzby ostatných druhov trestov určených vo všeobecnej časti Trestného zákona, s výnimkou tých trestov, ktoré trestnú sadzbu nemajú.

Miera závažnosti poľahčujúcich okolností a príťažujúcich okolností determinuje určenie konkrétnej výmery trestu v rámci upraveného rozpätia trestnej sadzby. Teda najskôr sa upraví hranice trestnej sadzby podľa pomeru poľahčujúcich a príťažujúcich okolností a potom sa zohľadní ich závažnosť pre určenie konkrétnej výmery. Zvýšenie alebo zníženie hraníc trestnej sadzby bude mať v konečnom dôsledku vplyv na určenie konkrétnej výmery trestu odňatia slobody, a teda súd musí zvážiť len tie poľahčujúce a príťažujúce okolnosti na strane páchatela, ktoré sú nepochybné a ktoré má súd za preukázané.

Zníženie hornej hranice alebo zvýšenie dolnej hranice trestnej sadzby podľa ust. § 38 ods. 3 až 4 Tr. zák. sa vykoná iba v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby; základom na zníženie alebo zvýšenie trestnej sadzby je rozdiel medzi hornou a dolnou hranicou zákonom ustanovenej trestnej sadzby. To znamená, že požadovaná jedna tretina sa vypočíta z rozdielu medzi hornou a dolnou hranicou trestnej sadzby; výsledok sa potom podľa aplikovaného ustanovenia buď pričíta k dolnej hranici trestnej sadzby, alebo sa odráta od hornej hranice trestnej sadzby⁸.

⁸ Pri aplikácii § 38 ods. 3 Tr. Zák. Pri trestnej sadzbe napríklad 2 až 8 rokov sa jedna tretina, o ktorú je potrebné znížiť hornú hranicu trestnej sadzby trestu odňatia slobody, vypočíta z rozdielu

Zníženie hornej hranice alebo zvýšenie dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby sa nepoužije v prípadoch, keď v osobitnej časti Trestného zákona je ustanovený iba trest odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov alebo doživotie.

V rozhodovacej praxi súdov však môže nastať situácia, kedy je pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností rovnomerný, čo znamená, že nebude možné aplikovať ust. § 38 ods. 3 a 4 Tr. zák. V danom prípade sa bude súd pri určovaní konkrétnej výmery trestu pohybovať iba v rámci zákonom stanovenej trestnej sadzby v osobitnej časti Trestného zákona pri konkrétnom trestnom čine. Výmeru trestu tak ovplyvní iba miera závažnosti poľahčujúcich a priťažujúcich okolností, v žiadnom prípade nie ich pomer. Na základe vyššie uvedeného možno teda konštatovať, že poľahčujúce a priťažujúce okolnosti sú aspektom individualizácie trestu a dosiahnutia jeho účelu.

Trestanie recidívy

Recidívou (spätnosťou) sa v trestnom práve rozumie prípad, ak ten istý páchatel' znovu spácha trestný čin po tom, ako ho súd právoplatne odsúdil za iný, predchádzajúci trestný čin⁹. Pri recidíve sa vyžaduje vždy právoplatné odsúdenie za predchádzajúci trestný čin. Prípad, kedy páchatel' spácha druhý trestný čin po vyhlásení odsudzujúceho rozsudku súdom prvého stupňa za prvý trestný čin, avšak ešte pred nadobudnutím právoplatnosti tohto rozsudku, nemožno považovať ani za recidívu ani za súbeh trestných činov, ale ide o tzv. nepravú recidívu, spätnosť *sui generis*, ktorá sa trestá uložením ďalšieho trestu podľa § 43 Tr. zák.

Modifikáciu trestných sadzieb trestu odňatia slobody ovplyvňuje recidíva, resp. spätnosť trestnej činnosti viažuca sa len na kategóriu zločinu alebo subkategóriu obzvlášť závažného zločinu.

Podľa ust. § 38 ods. 5 Tr. zák. sa pri opätovnom spáchaní zločinu zvyšuje dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu polovicu. V zmysle

hornej a dolnej hranice trestnej sadzby, teda $8 - 2 = 6$ rokov. Jedna tretina sa vypočíta zo 6 rokov, čo sú vlastne 2 roky. Keďže o jednu tretinu je potrebné znížiť hornú hranicu, 2 roky sa odrátajú od hornej hranice 8 rokov, čím sa horná hranica zníži na 6 rokov. Trestná sadzba, v rámci ktorej bude súd rozhodovať o konkrétnej výmery trestu pri zohľadnení závažnosti poľahčujúcich a priťažujúcich okolností, bude 2 až 6 rokov. Rovnako sa bude postupovať aj pri aplikácii § 38 ods. 4 Tr. Zák., ale v danom prípade by sa zvyšovala dolná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody, pri zachovaní príkladu 2 až 8 rokov by trestná sadzba po úprave predstavovala 4 až 8 rokov.

⁹ V danom prípade ide o tzv. Trestnoprávne chápanie recidívy; kriminologické chápanie recidívy predstavuje situácia, že páchatel' opätovne spáchal akékoľvek protiprávne konanie; penologické chápanie recidívy predstavuje situáciu, že sa odsúdený opätovne dostane do výkonu trestu odňatia slobody.

tohto ustanovenia ide teda o recidívu zločinu, ale súčasne sa vylučuje aplikácia ust. § 38 ods. 4 Tr. zák., podľa ktorého sa zvyšuje dolná hranica o jednu tretinu (z dôvodu prevahy priťažujúcich okolností), ale nevylučuje sa aplikácia ust. § 38 ods. 3 Tr. zák., podľa ktorého sa znižuje horná hranica o jednu tretinu (z dôvodu prevahy poľahčujúcich okolností). Rovnako sa postupuje aj pri recidíve obzvlášť závažného zločinu s tým rozdielom, že sa dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby zvyšuje o dve tretiny a súčasne sa vylučuje aplikácia ust. § 38 ods. 4 a 5 Tr. zák.

Opomenúť nemožno ani recidívu prečinu ako kategórie trestnoprávneho deliktu, ale v danom prípade recidíva prečinu nie vždy nevyhnutne povedie k modifikácii trestnej sadzby. Recidívu prečinu je možné zohľadniť ako priťažujúcu okolnosť podľa ust. § 37 písm. m) Tr. zák. a v prípade, že priťažujúce okolnosti nedosiahnu prevahu nad poľahčujúcimi okolnosťami, recidíva prečinu tak nebude determinovať modifikáciu- zvýšenie dolnej hranice trestnej sadzby (hoci len nepriamo). Nepochybne však môže ovplyvniť určovanie konkrétnej výmeru trestu súdom pri zohľadnení jej závažnosti ako priťažujúcej okolnosti. To, že budú mať prevahu poľahčujúce okolnosti v danom konkrétnom prípade ešte neznamená, že pri určovaní druhu trestu a jeho konkrétnej výmery sa už priťažujúce okolnosti nezohľadnia.

Zvýšenie dolnej hranice trestnej sadzby podľa ust. § 38 ods. 5 až 6 Tr. zák. sa vykoná iba v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby; základom na zníženie alebo zvýšenie trestnej sadzby je rozdiel medzi hornou a dolnou hranicou zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Zníženie hornej hranice alebo zvýšenie dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby sa nepoužije v prípadoch, keď v osobitnej časti Trestného zákona je ustanovený iba trest odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov alebo doživotie.

Ustanovenie § 38 Tr. zák. umožňuje zvyšovať alebo znižovať trestné sadzby, či už pri inštitúte priťažujúcich a poľahčujúcich okolností alebo recidíve zločinu a obzvlášť závažného zločinu, iba v rámci zákonom stanoveného rozpätia. Výnimkou a rozdielom je ust. § 41 ods. 2 Tr. zák., teda uloženie úhrnného trestu odňatia slobody pri aplikácii asperačnej zásady, kedy sa zvyšuje horná hranica nad zákonom stanovené rozpätie, nad zákonom stanovenú trestnú sadzbu.

V tejto súvislosti nepochybný význam nadobúda ust. § 38 ods. 7 Tr. zák., podľa ktorého sa ustanovenia odsekov 4 až 6 § 38 Tr. zák. nepoužijú, ak sa súčasne ukladá zvýšený úhrnný trest alebo súhrnný trest podľa ust. § 41 ods. 2 Tr. zák. alebo podľa ust. § 42 Tr. zák. (úhrnný alebo súhrnný trest pri použití asperačnej zásady), ak by súčasné použitie týchto ustanovení bolo pre páchatelia neprimerane prísne.

Mimoriadne zníženie trestu

K ustanoveniam všeobecnej časti Trestného zákona, ktoré modifikujú trestnú sadzbu trestu odňatia slobody stanovenú pre jednotlivé trestné činy v osobitnej časti Trestného zákona, patrí ust. § 39 Tr. zák. upravujúce mimoriadne zníženie trestu, osobitne ods. 4 predmetného ustanovenia, podľa ktorého v konaní o dohode o uznaní viny a prijatí trestu môže súd uložiť trest odňatia slobody znížený o jednu tretinu pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby a v prípade trestných činov uvedených v ust. § 38 ods. 3 písm. a) Tr. zák. trest odňatia slobody nie kratší ako dvadsať rokov.

Usmernenie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky IV/1 Gn 5010/05-109 zo dňa 8. júna 2006 pre postup pri mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody podľa ust. § 39 ods. 4 Tr. zák. v konaní o dohode o vine a treste uvádza, že zákonom stanovenou trestnou sadzbou treba rozumieť trestnú sadzbu uvedenú pri tom ktorom trestnom čine v osobitnej časti Trestného zákona. Individuálne určenou trestnou sadzbou je potrebné rozumieť trestnú sadzbu vypočítanú zo zákonom ustanovenej trestnej sadzby pri zohľadnení okolností uvedených v ust. § 38 ods. 3 až 7 Tr. zák., pričom základom pre výpočet- základom na zníženie alebo zvýšenie trestnej sadzby bude podľa ust. § 38 ods. 8 Tr. zák. rozdiel medzi hornou a dolnou hranicou zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Po takejto úprave trestnej sadzby sa prikróčí k aplikovaniu ust. § 39 ods. 4 Tr. zák., avšak bez použitia ust. § 38 ods. 8 Tr. zák.

Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že jedna tretina, o ktorú možno uložiť trest odňatia slobody pod jeho dolnou hranicou, sa vypočítava len z dolnej hranice trestnej sadzby po tom, čo bola modifikovaná v zmysle príslušných ustanovení § 38 Tr. zák.

Zásady trestania súbehu

Súbeh trestných činov je prípadom tzv. „mnohosti“ trestných činov. Podľa trestnoprávnej teórie o súbeh (konkurenciu) trestných činov ide vtedy, ak ten istý páchatel spácha dva alebo viac trestných činov pred tým, ako bol za niektorý z nich odsúdený súdom prvého stupňa, t.j. než bol za takýto čin vyhlásený odsudzujúci rozsudok súdom prvého stupňa a pokiaľ nezanikla trestnosť niektorého z nich¹⁰.

Pri súbehu je potrebné čin posúdiť podľa všetkých ustanovení Trestného zákona, ktoré sa naň vzťahujú, aby sa tým naplnila jedna zo základných zásad trestného práva a zároveň aj záruka zákonnosti; táto zásada sa však nevzťahuje

¹⁰ J. Ivor et al., *Trestné právo hmotné. Všeobecná časť*, Bratislava 2006, s. 289.

na ukladanie trestu za zbiehajúce sa trestné činy, nakoľko v tomto prípade sa ukladá tzv. úhrnný alebo súhrnný trest, pre ukladanie ktorých platia osobitné zásady.

Podľa ust. § 41 ods. 1 Tr. zák., ak súd odsudzuje páchatel'a za dva alebo viac trestných činov, uloží mu úhrnný trest podľa toho zákonného ustanovenia, ktoré sa vzťahuje na trestný čin z nich najprísnejšie trestný¹¹. Popri treste prípustnom podľa takého zákonného ustanovenia možno v rámci úhrnného trestu uložiť aj iný druh trestu, ak jeho uloženie by bolo odôvodnené niektorým zo zbiehajúcich sa trestných činov. Ak sú dolné hranice trestných sadzieb trestov odňatia slobody rôzne, je dolnou hranicou úhrnného trestu najvyššia z nich.

Vyššie uvedené ustanovenie sa spravuje tzv. absorpčnou zásadou (pohlcovacou zásadou; prevažnou mierou právnych teoretikov je považovaná v zásade za protiklad kumulačnej, resp. sčítacej zásady, pretože úhrnný trest sa ukladá podľa zákonného ustanovenia, ktoré sa vzťahuje na trestný čin najprísnejšie trestný), ktorej uplatňovanie je východiskom privilegovaného trestania v prípade súbehu. Prísnejší trest pohlť trest miernejší. Následky miernejších činov sú už obsiahnuté v právnych následkoch ťažších. Vyskytuje sa v troch formách- absorpcia trestných činov, absorpcia trestných sadzieb, absorpcia trestov. Páchatel' sa potrestá a trest sa mu uloží iba za trestný čin najprísnejšie trestný. Absorpčná zásada týkajúca sa trestných sadzieb trestu odňatia slobody, ktorý je uvedený pri všetkých trestných činoch v osobitnej časti Trestného zákona, je doplnená v línii horizontálnej kumulačnou zásadou ohľadne druhov trestov, pretože pri trestaní súbehu nie je vylúčené uložiť vedľa seba aj viac druhov trestov¹².

In concreto sa predmetné ustanovenie aplikuje jednak v prípade jednočinného súbehu a jednak v prípade viacčinného súbehu. V prípade viacčinného súbehu sa však vyžaduje, aby všetky spáchané trestné činy boli prečinnými, aj keď je teoreticky prípustná aj možnosť, aby popri prečinoch bol spáchaný aj zločin, ale aspoň jeden z prečinov by musel byť pokrytý nedbanlivostnou formou zavinenia (ak by boli všetky prečiny úmyselné a popri nich aspoň jeden zločin, už by prichádzala do úvahy asperačná zásada). Z trestnoprávneho hľadiska však ostáva irelevantné, či v danom prípade ide o súbeh rovnorodý alebo nerovnorodý.

Prísnosť sa posudzuje podľa hornej hranice trestnej sadzby trestu odňatia slobody jednotlivých zbiehajúcich sa trestných činov. Najprísnejšie trestným bude trestný čin s najvyššou hornou hranicou trestnej sadzby trestu odňatia slobody. V prípade, ak sú tieto horné hranice trestných sadzieb trestu odňatia slobody rovnaké, potom sa ako kritérium prísnosti bude posudzovať zohľadňovať dolná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody. Ak by nastala situácia,

¹¹ § 41 ods. 1 zákona č. Č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon.

¹² I. Mencerová, L. Tobiášová, Y. Turayová *et al.*, *Trestné právo hmotné. Všeobecná časť*, Šamorín 2013, s. 238–239.

že by horné aj dolné hranice trestných sadzieb trestu odňatia slobody zbiehajúcich sa trestných činov boli rovnaké, potom najprísnejšie trestný je ten trestný čin, ktorý nepripúšťa uložiť samostatne iný druh trestu. V danom prípade sa teda vyžaduje zohľadniť aj ustanovenia všeobecnej časti Trestného zákona, konkrétne ustanovenia upravujúce možnosti ukladania trestov bez odňatia slobody.

Dolnou hranicou trestu ukladaného za súbeh je tá, ktorá je u zbiehajúcich sa trestných činov najvyššia, a to bez ohľadu, či táto najvyššia dolná hranica sa vzťahuje práve tiež na trestný čin najprísnejšie trestný. Toto ustanovenie berie ohľad na typovú závažnosť trestných činov. Vychádza zrejme z toho, že ak závažnosť jedného zo zbiehajúcich sa trestných činov je okrem iného vyjadrená určitou dolnou hranicou trestnej sadzby trestu odňatia slobody, nemožno typovú závažnosť súhrnu zbiehajúcej sa trestnej činnosti vyjadriť sadzbou s nižšou dolnou hranicou. I keď sa v systéme trestných sadzieb len zriedkavo stretávame s prípadmi, keď trestný čin s vyššou hornou hranicou trestnej sadzby trestu odňatia slobody má nižšiu dolnú hranicu trestnej sadzby ako má iný trestný čin majúci nižšiu hornú hranicu, domnievame sa, že toto ustanovenie má v zákone svoje opodstatnenie vzhľadom na uplatnenie vyššie uvedenej myšlienky. Toto ustanovenie síce do určitej miery modifikuje v smere sprisnenia zásadu absorpcie trestných sadzieb, avšak nič nemení na jej podstate¹³.

Podľa ust. § 41 ods. 2 Tr. zák., ak súd ukladá úhrnný trest odňatia slobody za dva alebo viac úmyselných trestných činov, z ktorých aspoň jeden je zločinom, spáchaných dvoma alebo viacerými skutkami, zvyšuje sa horná hranica trestnej sadzby odňatia slobody trestného činu z nich najprísnejšie trestného o jednu tretinu; súd uloží páchatelovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby. Odňatia slobody Horná hranica zvýšenej trestnej sadzby nesmie prevyšovať dvadsaťpäť rokov a pri mladistvých trestnú sadzbu uvedenú v § 117 ods. 1 alebo 3. Popri treste odňatia slobody možno v rámci úhrnného trestu uložiť aj iný druh trestu, ak by jeho uloženie bolo odôvodnené niektorým zo súdených trestných činov¹⁴.

Vyššie uvedené ustanovenie upravuje ukládanie úhrnného trestu odňatia slobody. Podmienkou však je, aby šlo o viacčinný súbeh. Všetky spáchané trestné činy musia byť úmyselnými trestnými činmi, pričom aspoň jeden z nich musí byť zločinom. Ak by boli všetky trestné činy len prečinmi (úmyselnými), do úvahy by potom prichádzalo ust. § 41 ods. 1 Tr. zák.

Obsiahnutá je tu tzv. asperačná zásada (zostrujúca zásada), ktorá sa používa len pri treste odňatia slobody¹⁵. Nepoužije sa pri inom druhu trestu, teda pri tres-

¹³ I. Mencerová, L. Tobiášová, Y. Turayová *et al.*, *op. cit.*, s. 240.

¹⁴ § 41 ods. 2 zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon.

¹⁵ Pozri aj O. Samaš, H. Stiffel, P. Toman, *op. cit.*, s. 112.

toch bez odňatia slobody¹⁶. Nepoužije sa ani vtedy, ak všetky spáchané trestné činy budú prečinní, hoci aj všetky úmyselnými.

Asperačná zásada bola opätovne zavedená do právneho poriadku Slovenskej republiky novelou zákona č. 171/2003 Z.z., kedy zákonodarca pripustil jej aplikáciu pri viacčinnom súbahu bez ohľadu na to, či šlo o súbeh rovnorodý alebo rôznorodý. Asperačná zásada sa zachovala aj po rekonštrukcii trestného práva, ale došlo k spresneniu podmienok jej aplikácie. Okrem viacčinného súbahu úmyselných trestných činov sa vyžadovalo, aby aspoň jeden zo spáchaných trestných činov bol zločinom. Nevyžaduje sa pri tom, aby bol zločin spáchaný v štádiu dokonania (ako napríklad v ust. § 47 ods. 2 Tr. zák.), ale postačí, ak dospeje do štádia prípravy, ktorá je trestná v zmysle ust. § 13 Tr. zák.¹⁷

Použitie asperačnej zásady teda v podstate znamená, že dochádza k sprísneniu hornej hranice trestnej sadzby trestu odňatia slobody trestného činu najprísnejšie trestného, teda že horná hranica sa zvyšuje o jednu tretinu (absorpčná zásada s využitím prvku asperácie). Z rozhodovacej praxe súdov vyplýva, že pre výpočet jednej tretiny je potrebné zohľadniť iba hornú hranicu trestnej sadzby trestu odňatia slobody¹⁸. Napríklad, ak trestná sadzba najprísnejšieho trestného činu v rozpätí 3 až 9 rokov, jedna tretina sa určí z hornej hranice 9 rokov, čo predstavuje 3 roky. Jedna tretina zodpovedajúca 3 rokom sa pripočíta k hornej hranici 9 rokov, teda v konečnom dôsledku sa horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody upraví na 12 rokov. Súd sa pri určovaní konkrétnej výmery bude pohybovať v rozpätí 3 až 12 rokov a už nemusí zohľadniť aj ďalšiu požiadavku stanovenú Trestným zákonom, a to uložiť páchateľovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby trestu odňatia slobody (táto sa určovala pomerne jednoduchým matematickým výpočtom, zráta sa dolná a horná hranica upravenej trestnej sadzby trestu odňatia slobody a vydelená sa dvoma; v danom konkrétnom prípade by sa zráta dolná hranica 3 rokov a horná hranica 12 rokov, čo spolu predstavuje 15 rokov, po vydelení dvoma by sme dostali výsledok 7 rokov a 6 mesiacov. Súd by tak v danom prípade musel uložiť páchateľovi trest v konkrétnej výmere vyššej ako 7 rokov a 6 mesiacov, maximálne 12 rokov).

Osobitnú pozornosť je potrebné venovať vyššie uvedenej požiadavke, aby súd uložil páchateľovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby. Ako bolo vyššie spomenuté, súd ukladajúci trest za zbiehajúce sa trestné činy pri aplikácii asperačnej zásady už nemusí obligatórne uložiť páchateľovi trest nad jednu polovicu zvýšenej, upravenej trestnej sadzby. Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. ÚS 106/2011 zo dňa 28.11.2012, publiko-

¹⁶ K tomu pozri aj E. Burda, J. Čentíš, J. Kolesár, J. Záhora *et al.*, *op. cit.*, s. 319.

¹⁷ K tomu pozri aj Rt 2Tdo 7/2008.

¹⁸ Pozri napríklad R 43/2007.

vaného pod č. 428/2012 Z.z. slová „súd uloží páchatel'ovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody“ v texte za bodkočiarkou v § 41 ods. 2 Tr. zák. nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Podľa názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky spôsob, ktorý v § 41 ods. 2 Tr. zák. ako reakciu na viacčinný súbeh zvolil zákonodarca, nerešpektuje požiadavku primeranosti, pretože neumožňuje uložiť páchatel'ovi trest primeraný trestnému činu, za ktorý je trest ukladaný. Zdôvodňuje to skutočnosťami, že napadnutá právna úprava neumožňuje dostatočnú individualizáciu trestu a existuje výrazná disproporcia medzi trestaním viacčinného súbehu a recidívy¹⁹ (ktoré sú podľa teórie trestného práva považované za exaktné prípady mnohosti trestnej činnosti).

V zmysle čl. 125 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky ustanovenie § 41 ods. 2 Tr. zák., slová v texte za bodkočiarkou „súd uloží páchatel'ovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody“, dňom vyhlásenia nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky stratili účinnosť. Vzhľadom na skutočnosť, že Národná rada Slovenskej republiky neuviedla toto ustanovenie zákona do súladu s Ústavou Slovenskej republiky, stratilo toto ustanovenie po 6 mesiacoch od vyhlásenia nálezu v Zbierke zákonov svoju platnosť. Nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktoré boli prijaté v pléne a ktoré derogujú trestnoprávne normy, sú považované za priamy prameň trestného práva.

Stav *de lege lata* je taký, že asperačná zásada ostala súčasťou slovenského Trestného zákona, nemenia sa zákonné podmienky pri splnení ktorých musí byť uplatnená. Na základe rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sa mení rozsah sprísnenia trestnej sadzby trestného činu najprísnejšie trestného. Pri uplatňovaní asperačnej zásady pri trestaní súbehu sa zvýši už len horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody trestného činu najprísnejšie trestného²⁰.

Konzekvencie uvedenej nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky však nastali aj v rovine procesnoprávnej, nielen v rovne hmotnoprávnej. Podľa stanoviska predsedu trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k základnému postupu súdu prvého stupňa vo vzťahu k vykonaniu nálezu Ústavného súdu je potrebné dať do pozornosti ust. § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov. V zmysle predmetného ustanovenia, ak súd v trestnom konaní vydal na základe právneho predpisu, ktorý neskôr stratil účinnosť v zmysle čl. 125 Ústavy Slovenskej republiky, rozsudok, ktorý nadobudol právoplatnosť, ale nebol vykonaný, strata účinnosti takéhoto právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia je dôvodom obnovy konania podľa ustanovení Trestného poriadku. Z uvedenej vyplýva, že strata účinnosti ustanovenia (v danom prípade časti ustanovenia § 41 ods. 2 Trestného zákona) sa

¹⁹ K tomu bližšie pozri aj I. Mencerová, L. Tobiášová, Y. Turayová *et al.*, *op. cit.*, s. 241.

²⁰ *Ibidem*, s. 242.

považuje za „skutočnosť súdu skôr neznámu“ v zmysle ust. § 394 ods. 1 Tr. por. Ak ust. § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z.z. vyžaduje právoplatný rozsudok, ktorý nebol vykonaný, pôjde vlastne o taký právoplatný rozsudok, ktorého všetky uložené tresty a ochranné opatrenia neboli vykonané (ani len sčasti). Keďže obnova konania je návrhovým konaním, je zrejmé, že súd prvého stupňa bude musieť vykonať predmetné konanie vždy na návrh oprávnenej osoby (predovšetkým obvineného). Sporným problémom zostáva oznamovacia povinnosť súdu v zmysle § 396 ods. 4 Tr. por. V obnovenom konaní sa uplatní čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a ust. § 2 ods. 1 Tr. zák., ktoré určujú jeho časovú pôsobnosť. To umožňuje, ak rozsudok nebol vykonaný, rozhodnúť v prospech páchatel'a na základe zmeny zákona vyvolanej nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky, aj keď k nej došlo po spáchaní trestného činu a po odsúdení páchatel'a²¹.

Vo väčšine prípadov sa v praxi asperačná zásada uplatňuje v tzv. spoločnom konaní podľa ust. § 18 Tr. por., z čoho možno vyvodiť jediný legálny spôsob neuplatnenia asperačnej zásady, a to využitím procesného inštitútu vylúčenia veci podľa ust. § 21 Tr. por. Využitím tohto ustanovenia by sa na samostatné konanie v zmysle ust. § 21 Tr. por. vylúčila menej závažná trestná vec (prečin), následne by sa prejednal skutok kvalifikovaný ako zločin, za ktorý by bol uložený trest zohľadňujúci aj spoločenskú škodlivosť daného skutku aj napriek skutočnosti, že zločiny sú rýdzo formálnou kategóriou. Následne by sa prejednal menej závažný trestný čin (prečin), za ktorý by sa uložil súhrnný trest podľa ust. § 42 Tr. zák., prípadne by do úvahy prichádzalo ust. § 44 Tr. zák., teda by súd upustil od uloženia súhrnného trestu, ak by sa skôr uložený trest javil ako dostatočný²². V danom prípade je trest dostatočný vtedy, ak bol uložený pri hornej hranici a nebol ešte vôbec vykonaný. Od súhrnného trestu možno upustiť aj vtedy, ak by súhrnný trest mal byť miernejší ako skôr uložený trest (Trestný zákon totiž zakazuje, aby bol súhrnný trest miernejší ako pôvodný trest).

Spornou sa javila najmä otázka, akým spôsobom možno postupovať pri použití asperačnej zásady a súčasnej aplikácii ust. § 38 ods. 3 Tr. zák., resp. ods. 4, kedy dochádza k zníženiu hornej hranice trestnej sadzby trestu odňatia slobody z dôvodu prevahy poľahčujúcich okolností, resp. k zvýšeniu dolnej hranice trestnej sadzby trestu odňatia slobody z dôvodu prevahy priťažujúcich okolností, a to z tej istej trestnej sadzby pre konkrétny trestný čin. Zvýšenie hornej hranice trestnej sadzby trestu odňatia slobody podľa ust. § 41 ods. 2 Tr. zák. a zníženie dolnej hranice trestnej sadzby trestu odňatia slobody podľa ust. § 39 ods. 4 Tr. zák. sa vykoná len s prihliadnutím na upravenú hornú, resp. dolnú hranicu trestnej sadzby, pričom ust. § 38 ods. 8 Tr. zák. veta za bodkočiarkou sa nepoužije²³.

²¹ Bližšie pozri a porovnaj Tpj 11/2013.

²² Rovnako aj E. Burda, J. Čentéš, J. Kolesár, J. Záhora *et al.*, *op. cit.*, s. 319.

²³ *Ibidem*, s. 318.

V prípade súčasnej aplikácie ust. § 38 ods. 3, 4, 5, 6 Tr. zák., ust. § 41 ods. 2 Tr. zák. a ust. § 39 ods. 4 Tr. zák. je nutné v prvom rade pri rozhodovaní o treste upraviť trestnú sadzbu podľa § 38 Tr. zák., následne upraviť trestnú sadzbu podľa § 41 ods. 2 Tr. zák., teda použiť tzv. asperačnú zásadu a v poslednom rade použiť ust. § 39 ods. 4 Tr. zák., teda zníženie dolnej hranice trestnej sadzby o jednu tretinu z dôvodu aplikácie inštitútu dohody o vine a treste²⁴.

Od úhrnného trestu je potrebné odlišovať súhrnný trest. Súhrnný trest sa ukladá podľa ust. § 42 ods. 1 Tr. zák., ak súd odsudzuje páchatel'a za trestný čin, ktorý spáchal skôr, ako bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok za iný jeho trestný čin, pričom mu uloží súhrnný trest podľa zásad na uloženie úhrnného trestu. Súhrnný trest možno uložiť iba pri viacčinnom súbahu, v prípadoch, ak sa o všetkých trestných činoch toho istého páchatel'a rozhoduje v rôznych samostatných konaniach, teda nie v spoločnom konaní podľa ust. § 18 Tr. por. Súhrnný trest nastupuje namiesto úhrnného trestu, ktorý by bol inak páchatel'ovi uložený, ak by sa o všetkých trestných činoch rozhodovalo v spoločnom konaní. Vzhľadom na skutočnosť, že ukladanie súhrnného trestu sa spravuje tými istými zásadami ako úhrnný trest, použije sa aj v tomto prípade asperačná zásada pri rešpektovaní rovnakých podmienok, ako sú popísané v ust. § 41 ods. 2 Tr. zák.

Odsudzujúcim rozsudkom súdu prvého stupňa sa rozumie prvý odsudzujúci rozsudok za iný trestný čin. Nie je rozhodujúce, či bol rozsudok vydaný v riadnom konaní alebo v konaní, ktorému predchádzalo uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku. Odsudzujúcim rozhodnutím súdu prvého stupňa za iný trestný čin v ust. § 41 Tr. zák. sa rozumie prvý odsudzujúci rozsudok o inom trestnom čine bez ohľadu na to, že v riadnom alebo mimoriadnom opravnom konaní bol predmetný rozsudok zrušený, pokiaľ toto opravné konanie skončilo právoplatným odsúdením páchatel'a. Keď páchatel' spáchal ďalší trestný čin po právoplatnosti prvého odsudzujúceho rozhodnutia súdu prvého stupňa, hoci tento rozsudok bol v neskoršom konaní zrušený a v tej istej veci bol vyhlásený nový rozsudok, ktorému teda spáchanie ďalšieho trestného činu predchádzalo, nejde o súbeh trestných činov, ale o recidívu a uloženie súhrnného trestu nie je možné²⁵.

Spolu s uložením súhrnného trestu súd zruší výrok o treste uloženom páchatel'ovi skorším rozsudkom, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Súhrnný trest nesmie byť miernejší ako trest uložený skorším rozsudkom. V rámci súhrnného trestu súd uloží trest straty čestných titulov a vyznamenaní, trest straty vojenskej a inej hodnosti, trest prepadnutia majetku, peňažný trest, trest prepadnutia veci alebo trest zákazu činnosti, ak bol taký trest uložený

²⁴ K tomu pozri aj NR Tpj 37/2009- 9.

²⁵ K tomu pozri aj R 41/1968.

už skorším rozsudkom a ak tomu nebráni ust. § 34 ods. 7 Tr. zák.²⁶ V prípade uloženia súhrnného trestu je súd povinný započítať skorším rozhodnutím uložený a reálne vykonaný trest. Hmotnoprávne podmienky započítania väzby a trestu vo všeobecnosti upravuje ust. § 45 Tr. zák.

Skorší rozsudok musí byť právoplatný. Ak skorší rozsudok nie je právoplatný, súd, ktorý rozhoduje neskôr, teda o druhom trestnom čine, vyčká so svojim rozhodnutím, kým skorší rozsudok nenadobudne právoplatnosť²⁷. Avšak ak má tento súd za to, že pre žalovaný trestný čin je potrebné obžalovaného spod obžaloby oslobodiť, alebo že trestné stíhanie je potrebné zastaviť, nie je potrebné, aby vyčkával na právoplatnosť odsudzujúceho rozsudku, skôr súdeného trestného činu²⁸.

Aplikácia ust. § 42 ods. 1 Tr. zák. prichádza do úvahy len za predpokladu, ak bol skorší rozsudok vydaný súdom Slovenskej republiky, pretože z hľadiska aplikovania ustanovení § 42 a § 44 Tr. zák. súdy nie sú viazané cudzozemskými rozhodnutiami, ani rozhodnutiami súdov členských štátov Európskej únie²⁹. Tak tiež je irelevantné, aký súd uvedené rozhodnutie vydal, ak ide o súd Slovenskej republiky³⁰.

Záver

Trest odňatia slobody je druhom trestnoprávnej sankcie, ktorý možno uložiť za ktorýkoľvek trestný čin, čo v konečnom dôsledku vyplýva aj zo samotnej skutočnosti, že v osobitnej časti Trestného zákona sú určené pre každý trestný čin iba trestné sadzby trestu odňatia slobody. Tieto však môžu byť ďalej modifikované, a to prostredníctvom ustanovení všeobecnej časti Trestného zákona. Vybrané ustanovenia všeobecnej časti Trestného zákona *ex lege* determinujú individualizáciu ukladaného trestu, a tým aj dosahovanie či naplnenie jeho primárneho účelu.

Bibliografia

- Burda E., Čentěš J., Kolesár J., Záhora J. *et al.*, *Trestný zákon. Všeobecná časť, Komentár*. I. diel. 1. vydanie, Praha 2010,
Ivor J. *et al.*, *Trestné právo hmotné. Všeobecná časť*, Bratislava 2006.
Jäger R., *Dictatorship and discrimination, and its consequences in law during war tome Slovak republic* [in:] *Právni a ekonomické problémy súčasnosti III*, Ostrava 2007.

²⁶ § 42 ods. 2 zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon.

²⁷ R 27/1971.

²⁸ I. Mencerová, L. Tobiášová, Y. Turayová *et al.*, *op. cit.*, s. 244.

²⁹ K tomu pozri aj R 41/1968.

³⁰ E. Burda, J. Čentěš, J. Kolesár, J. Záhora *et al.*, *op. cit.*, s. 321.

- Jäger R., *Politickí zbohatlíci v Slovenskej republike vojnového obdobia* [in:] *Pocta Stanislavu Balíkovi k 80. narodeninám, zborník vedeckej konferencie*, Plzeň 2008,
- Jelínek J. et al., *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*, Praha 2005.
- Madliak J., Mihaľov J., Štefanková S., *Trestné právo hmotné I. Všeobecná časť*, Košice 2010.
- Mencerová I., Tobiášová L., Turayová Y., *Trestné právo hmotné. Všeobecná časť*, Šamorín 2013.
- Minárik Š. et al., *Trestný poriadok. Stručný komentár*, Bratislava 2010.
- Novotný F. et al., *Trestní právo hmotné. Praktikum*, Plzeň 2005.
- Olej J., Mularčík O., Baňacký M., Gereg J., Michalková D., Popovec A., *Slovenská advokácia a nové trestné kódexy, Trestný zákon a Trestný poriadok* [in:] *Bulletin slovenskej advokácie*, Bratislava 2006
- Samaš O., Stiffel H., Toman, P., *Trestný zákon. Stručný komentár*, Bratislava 2006.

MODYFIKACJE KARY POZBAWIENIA WOLNOŚCI

Streszczenie

Autor artykułu zajmuje się uniwersalną karą pozbawienia wolności na gruncie słowackiego Kodeksu karnego. Powyższa sankcja karna, przewidziana w szczególnej części Kodeksu karnego, może być modyfikowana zgodnie z ogólnymi przepisami Kodeksu karnego. W związku z tym autor szczegółowo przeanalizował § 38 słowackiego kodeksu karnego, jak i § 39 oraz § 41 ust. 1 i ust. 2, a także § 42 tegoż kodeksu. Powyższe paragrafy dają uprawnienie do modyfikacji ustawowych okresów kary pozbawienia więzienia.

Słowa kluczowe: kara pozbawienia wolności, modyfikacje, kodeks karny

THE MODIFICATIONS OF PENALTIES IMPRISONMENT

Summary

The author of the article deals with imprisonment as a universal kind of penalty, which may be imposed for each offense. The criminal rates of imprisonment embodied in the Special Part of the Criminal Code may be modified by the provisions of the General part of the Criminal Code. The provisions of the General part of the Criminal Code, which may modified the criminal rates of imprisonment, include provisions of § 39, § 41 (1, 2) and § 42 of the Criminal Code.

Key words: penalties imprisonment, the modifications, Criminal Code